దసరా చేసిన పని

శ్రీమతి బి. జ్ఞానాంబగారు

౧

"ఏమిటో ఆలోచిస్తున్నారే?" అంది సీతమ్మ పడకకుర్చీలో పండుకొని ఇంటికప్పు వైపు ఏకదృష్టితో చూస్తూవున్న భర్తతో.

"ఆలోచనా లేదు. గీలోచనా లేదు. బతికినంతకాలంవుంది ఈబాధ. ఒక్కనాటిది గనుకనా?" అన్నాడు పంతులు విసుక్కుంటూ.

"ఎందుకండీ? అంతబాధా, అంతవిసుగూనూ?"

"నాబాధ నీకెలా తెలుస్తుందీ? తెచ్చిపెడితే తినికూర్చుంటావు."

"పాపం: మీరు నన్ను కూర్చోబెట్టి సాకుతున్నారుగాబోలు. పొద్దస్తమానం రెక్కలు విరిగేటట్టు పనిచెయ్యడంలేదూ?"

"మహాచేశావు. అవిలేవనీ ఇవిలేవనీ వేపుకొనితినకుంటే అంతేచాలు."

"రామ. రామ. నేనెప్పుడయినా మిమ్మల్ని అవితెమ్మనీ ఇవితెమ్మనీ బాధించేనా? మీరే లేనిపోని దుబారాఖర్చులుపెట్టి డబ్బులేక దిగులుపడుతుంటారు."

"అవును. నాకుకాకపోతే మరెవ్వరికి ఉంటుందీదిగులు? మెడమీదికాడిలాగ దసరా పండుగ సమీపిస్తోంది. కుఱ్ఱవాళ్ళకు గుడ్డాగుడుసూ కావాలి. చేతిలోదమ్మిడీలేదు. అప్పుపుట్టే కాలమూకాదు. ఏంచెయ్యాలి?"

"ఏంచేస్తారు? గుడ్డలులేకపోతే మనకుఱ్ఱవాళ్ళను ఎవరూ వెళ్ళగొట్టరు లెండి."

"బహునెమ్మదిగా చెబుతున్నావు. నీకేం? మహారాణిలాగ ఇంట్లో కూర్చుంటావు. నలుగురిలో తిరిగేవాడిని. ఫలానాఆయన కుఱ్ఱవాళ్ళు పండుగపూట పాతచొక్కాలతో వీథుల వెంబడి తిరుగుతున్నారంటే ఆఅవమానం ఎవ్వరికి? నాకేకాదూ?"

"అయితే నన్నేంచెయ్యమంటారు?"

"నీవేంచేస్తావు? ఇది నాస్వయంకృతాపరాధం. వచ్చినజీతంఅంతా దుబారాచెయ్యడం వల్ల నిండుపండుగపూట కుఱ్ఱవాళ్ళకు పాతచొక్కాలు తొడిగించవలసిన దరిద్రం పట్టింది." అని వేడినిట్టూర్పొకటి విడిచేడుపంతులు. భర్త అవస్థచూసి సీతమ్మకు జాలివేసింది.

"అలాఅయితే మీరింతటినుంచీ దుబారాఖర్చులు మానుకుంటారన్నమాట."

"నీతోడు. మానుకోకపోతే ఇంకామర్యాదదక్కుతుందీ? మనపక్కఇంటి పాపయ్య వంటి దరిద్రుడుకూడా పదిమందినీ ఆశ్రయించి పంచాంగంచెప్పి పదిడబ్బులు సంపాదించుకొని పండుగనాటికని కుఱ్ఱవాళ్లకు కొత్తచొక్కాలు కుట్టిస్తున్నాడు. అన్నీవుండి అష్టదరిద్రం

అన్నట్లు నేను కచ్చేరీలో గుమాస్తాపని వెలిగిస్తూవుండికూడా పిల్లవాండ్లను దరిద్రదామోదరులను చేయవలసివచ్చింది. సీతా! ఎంతనిర్భాగ్యపుబ్రతుకు నాది?"

పంతులుముఖంలో పశ్చాత్తాపమూ, సీతమ్మముఖంలో సంతృప్తీ ఒకేసారి కనబడ్డాయి. ఆమె కొంతసేపు ఆలోచించి "మీరు పండుగదిగులు పెట్టుకొని గాభరాపడవద్దు. దేవుడు మనకు తప్పక మేలుచేస్తాడు" అంది. ఆమె ముఖంలో ఉత్సాహం తాండవమాడింది.

౨

రామంపంతులు తాలూకాకచ్చేరీలో అబ్కారీశాఖకు గుమాస్తా. నెలకు ముప్పైఅయిదురూపాయలు వేతనం. వచ్చినజీతం ముడుపుగట్టిదాచిపెట్టే అలవాటు అతనికిలేదు. ఏనెలజీతం ఆనెలకు పాటూఖర్చు. తహసీల్‌దారు పాటకచ్చేరీ చేయించినా, డిప్టీకలెక్టరు భోగంఆట ఆడించినా మొదటి ఆహ్వానం పంతులుగారికే. చందాపట్టీలో మొదటిపేరుగూడా పంతులుగారిదే. దుకాణంలో కోటుగుడ్డగాని, క్రొత్తరకంసిల్కుగుడ్డగాని కనబడిందంటే అది మరుసటిదినం పంతులుగారి దేహంమీద తళతళలాడవలసినదే. పంతులు వెళ్లకుంటే క్లబ్బులో పేకాటజరుగదు. సీమసరుకుదుకాణాలకు అసలే గిరాకీ ఉండదు. ఇలా దుబారాఖర్చులు చెయ్యడంవల్ల పంతులుఇంట్లో ఒక్కొకప్పుడు భోజనసామగ్రులు తక్కువపడేవి. బడిజీతాలు ఇవ్వకపోవడంవల్ల కుఱ్ఱవాళ్ల చదువుగూడా సక్రమంగా సాగేదికాదు. అయినా సీతమ్మ మంచిపొదుపుగలమనిషి. కాబట్టి ఇంటిగుట్టు పైకికనబడకుండా సంసారం సర్దుకొనివచ్చింది. ఆమెకు భర్తమీద అంతులేనిప్రేమ. అత డెన్నిదుబారాఖర్చులుచేసినా ఆమె పల్లెత్తుమాట కూడా అనేదికాదు. మగవాడు స్వతంత్రుడు. అతనికి లేనిసంసారం ఆడదానికి ఎక్కడిది? ఎప్పటికయినా తనతప్పుతానే తెలుసుకొని పశ్చాత్తాపపడతాడు మగవాడు. ఇది ఆమె అభిప్రాయం. దసరాపండుగమూలాన ఆమె అభిప్రాయం సిద్ధించింది. పండుగ ఇంక రెండు దినములుంది అనగా పంతులుఅవస్థ వర్ణనాతీతమయిపోయింది. కుఱ్ఱవాళ్లు బడికిపోవడం మానేశారు.

"నాన్నా! నాకు కొత్తచొక్కాకుట్టించవ్వూ?"అని ఒకరూ,

"క్రొత్తలాగుకుట్టించవ్వూ?" అనిఒకరూ,

"నాకు జరీటోపికొనిపెట్టు. నాన్నా!"అని ఒకరూ,

"నాన్నా! ఈదఫా మాఅయ్యవారికి రెండురూపాయలు సంభావనఇవ్వాలి. నాకు పద్యాలు బాగానేర్పేరు"అని ఒకరూ గోలచేయడం మొదలెట్టారు.

పంతులుఏంచేస్తాడు? వాళ్లను సముదాయించలేక కళ్లనీళ్లుపెట్టుకున్నాడు. ఇకమీద విదేశపుసరుకులకు డబ్బు తగలెయ్యకూడదని పెళ్లాంమీదా, పిల్లలమీదా చాలాసార్లు ఒట్టు

849

పెట్టుకున్నాడు. అంతలో "దేవుడు మనకు తప్పక మేలుచేస్తాడు"అని పెళ్లాంచెప్పినమాటలు జ్ఞప్తికిదెచ్చుకొని కాస్త కుదుటబడ్డాడు.

3

దసరాపండుగవచ్చింది. కుఱ్ఱవాళ్లు కొత్తచొక్కాలూ, లాగులూతొడుక్కొని జరీ టోపీలుపెట్టుకొని రంగుకాగితాలుఅంటించిన విల్లనమ్ములు చేతబట్టుకొని మొదటిదినంగనుక దేవళాలమీదికి వెళ్లుతున్నారు. వాళ్లలో ఒకకుఱ్ఱవాడు

"కాంతం! నీవు తొడుక్కున్న ఖద్దరుచొక్కా చాలాబాగుందిరా."అన్నాడు.

"కోదండం! నీపరాయికూడా బాగానేఉంది. అయితే నాచొక్కావలె నయంగాలేదు."

ఇంతలో ఒకతురకపిల్లవాడు ఆకులూ, వక్కలూ, జాజికాయలూ, జాపత్రీ చేత బట్టుకొని పరుగెత్తుకుంటూవచ్చి కాంతంచేతి కిచ్చేడు.

"అరే! రసూల్! చాలాఆలస్యంచేశావు. ఇకవెళ్లుదాంపద."అన్నాడు కాంతం.

"కాంతం! మైఆతానై. హమారాబాప్ బడాఖరాబ్ ఆద్మీహై. హంకు సవేరస్దా దియానై."

వీథిఅరుగుమీద కూర్చొని వచ్చేపొయ్యేకుఱ్ఱవాళ్లను చూస్తూవున్న పంతులుకు తురకపిల్లవాడనిన మాటలు ఈటెపోటుల్లాగ మనసులోనాటినవి.

తనపిల్లలుకూడా తనను ఈలాగేదూషిస్తుంటారు. సందేహమేమి? పదకొండుగంటలయినవి. దేవళాలకువెళ్లిన కుఱ్ఱవాళ్లందరు తిరిగివస్తున్నారు. వాళ్లలో తన కుఱ్ఱవాళ్లుకూడా కలిసివస్తూవుంటారు. అందరిపిల్లవాండ్లు అందమయిన బట్టలు కట్టుకొని ఆనందపడేసమయంలో తన పిల్లవాండ్లు పాతబట్టలతో ఉండడం తానెలా చూస్తాడు? పాపం! పంతులు మనసు చివుక్కుమనింది. ఆఆఘాతానికి తట్టుకోలేక అతడు భోరున ఏడ్చేడు. ఆఏడ్పువిని సీతమ్మ బయటికివచ్చి "అయ్యో! దేముడా! ఇదేమిటి? నిష్కారణంగా కంగారుపడుతున్నారు. దేవుడు మనకు మేలుచేస్తాడు."అని ఓదార్చడం మొదలెట్టింది. కాని పంతులుకు దుఃఖ మాగిందికాదు. ఇంతలో "జయా! విజయాభవ! దిగ్విజయీభవ" అంటూ విల్లునమ్ములకుకట్టిన గజ్జలు గలగలలాడిస్తూ కుఱ్ఱవాళ్లు బిలబిలాఇంట్లో ప్రవేశించేరు. వాళ్లనుచూస్తూనే పంతులుకు ఆశ్చర్యంవేసింది. అంతేగాదు. అగాధమయిన ఆనందంలో తేలిపోయాడుకూడాను. కారణమేమిటంటే కుఱ్ఱవాళ్లందరు పాతచొక్కాలకు బదులు పరిశుభ్రమయిన ఖద్దరుబట్టలు తొడుక్కొనివున్నారు. పంతులు కళ్లవెంబడి అప్రయత్నంగా రెండుమూడుఆనందాశ్రువులు దిగజారినవి. ఆఆనందపారవశ్యంలో అతడు "ఈగుడ్డలు ఎక్కడివి? ఎవ్వరు కొనియిచ్చేరు?" అని అడగనుకూడాలేదు. అడగడంతో పనిఏమి? కుఱ్ఱవాళ్లు సంతోషపడితేచాలు. అతనికి కావలసినదంతే. మగని ఆనందముగ్ధత్వాన్ని చూసి సీతమ్మ చిరునవ్వునవ్వింది.

850

౪

మఱునటిదినం.

పుత్రవాళ్లు అప్పుడే భోంచేసి బడికివెళ్లేరు. సీతమ్మ దొడ్లో అంట్లుతోముతోంది. పంతులు గదిలో కూర్చోని కచ్చేరీకాగితాలు చూసుకుంటూవున్నాడు. వీథితలుపు చప్పుడయింది.

"ఎవరువారు?"అన్నాడు పంతులు కాగితాలు చూసుకొంటూనే.

"శేషమ్మను. నాయనా!" అంది ఒకవణుకుడుకంఠం.

"నీవా? అవ్వా! ఇదిగోవస్తూన్నా" అంటూ పంతులువెళ్లి తలుపుతీశేడు. డెబ్బయి ఏళ్లముసలామె లోపలికివచ్చింది.

"పంతులూ! సీతమ్మఏదీ?"

"లోపలవుంది. పిలవనా?

"ఊఁ"

"ఏంచేస్తున్నావు? ఇలారా. శేషమ్మఅవ్వ పిలుస్తోంది."

సీతమ్మవచ్చింది.

"ఎందుకు అవ్వా! పిల్చేవట?"

"అబ్బే ఏమీలేదు. శ్రావణపండుగనాడు నీకు మీపుట్టింటివాళ్లు కొనియిచ్చిన సిల్కుచీరెను గురించి మావియ్యపురాలికూతురిఎదుట ఈదినం దిట్టంగా వర్ణించేను. నీచీరెను చూసినపిమ్మట అదికూడా అటువంటిచీరెనే కొంటుందట. నీచీరెఇస్తే దానికి చూపించుకొని మళ్లీ తెస్తాను."

సీతమ్మ విరగబడినవ్వింది.

"ఎందుకే? అలానవ్వుతావు? చీరెఇవ్వవూ?" అందిముసలమ్మ.

"చీరలేదు. ఏమీలేదు. శ్రావణపండుగకానుక దసరాదర్బారులో మాయమయింది."

"అంటే అర్థమేమిటి?" అన్నాడు పంతులు కొంత తెలిసీ కొంత తెలియకా.

"చెబుతావినండి. దసరాపండుగనాడు సిల్కుచీరెనుఅమ్మి అందువల్లవచ్చిన డబ్బుతో నాకురెండు ఖద్దరుచీరెలూ, కుఱ్ఱవాళ్లకు ఖద్దరుగుడ్డలూ కొన్నాను. మీరు ట్వీడుకోట్లూ సిల్కుషర్టులూ, దుబారాఖర్చులూ మానుకున్నప్పుడు నేనుమాత్రం సిల్కుచీరెలు కట్టడం మానుకోవద్దూ మరీ?"

"భేష్! దసరాచేసినపని చాలాబాగుంది." అన్నాడుపంతులు సంతోషంపట్టలేక.

ఈముచ్చటలు చూసి ముసలమ్మ ముసిముసినవ్వు నవ్వుకుంటూవెళ్లిపోయింది.